

پیشگیری غیر کیفری از جرائم علیه امنیت در سیاست جنایی تقنینی ایران

رضا مشکاتی^۱

قباد کاظمی^۲

محمدجواد جعفری^۳

DOR: 20.1001.1.26765756.1398.8.28.3.4

چکیده

امنیت، بر حسب تنوع و تعدد خطراتی که برای انسان دارد، شامل بخش‌های گوناگونی اعم از امنیت اقتصادی، امنیت اجتماعی، امنیت سیاسی و... است؛ به عبارت دیگر رهایی از ترس و رهایی از نیاز، دو جزء مهم امنیت محسوب می‌شود. کنترل بزهکاری و از بین بردن زمینه‌های آن یکی از مهم‌ترین اهداف دستگاه عدالت کیفری (نیروهای انتظامی، امنیتی و دادگستری) و دولت‌ها است، به عبارت دیگر تأمین امنیت شهروندان یک کشور از وظایف ذاتی حکومت‌ها است و اینکه دولت‌ها چگونه و از چه طریقی به این وظیفه خود عمل می‌نمایند به عوامل مختلف سیاسی، اقتصادی، امنیتی و ایدئولوژی آنها بستگی دارد. بررسی راهبرد برخورد با جرائم در قوانین کشور به خصوص جرائم علیه امنیت به لحاظ اهمیت آن از اهداف این تحقیق است. اتخاذ یک سیاست جنایی افتراقی و منسجم در حوزه جرائم علیه امنیت می‌تواند در کنترل این نوع بزهکاری تأثیر گذاشته، زیرا در صورت اجرایی نمودن آن نه تنها از جرم و بزه‌دیدی پیشگیری می‌نماید، بلکه میزان امنیت جامعه را بالا می‌برد و به توسعه پایدار جوامع کمک می‌کند. سؤالات مهمی که در این خصوص وجود دارد، مقنن ایرانی چه سیاستی؛ جهت کاهش و کنترل جرائم علیه امنیت اتخاذ نموده است؟ آیا اصولاً می‌توان گفت قانون‌گذار علاوه بر کیفر در قلمرو جرائم علیه امنیت به پیشگیری نیز توجه داشته؟ آیا ارزیابی صحیحی از مؤثر بودن اقدامات مقنن وجود دارد؟ با ملاحظه تکرر مجازات جرائم علیه امنیت در قانون مجازات اسلامی در بخش حدود و فصل اول تعزیرات و فصل دوم قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح؛ سیاست جنایی تقنینی ایران، رویکردی امنیت‌محور و کیفرگراست و توسل به پیشگیری وضعی، امنیتی و انتظامی، رویکرد غالب قانون‌گذار بوده و با توجه به آمارهای موجود در کشف و خنثی سازی انواع جرائم علیه امنیت می‌توان گفت اقدامات قانون‌گذار مؤثر بوده گرچه نیاز به اصلاح و کارآمدی با توجه به فناوری‌های جدید احساس می‌گردد. از اهداف این مقاله بررسی راهبرد برخورد منطقی

Rezameshkati1364@gmail.com

۱. دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه

و کنترل جرائم علیه امنیت به لحاظ اهمیت آن از سوی مقنن ایرانی است؛ و بر اساس نتایجی که از این تحقیق به دست می‌آید، آشفتگی و پراکندگی در سیاست جنایی تقنینی در قلمرو جرائم علیه امنیت و نبود یک سیاست جنایی منسجم و هدف‌دار در این حوزه را می‌توان بیان نمود. روشی که در این مقاله به کار گرفته شده، روش تحلیلی - توصیفی و روش گردآوری مطالب از نوع کتابخانه‌ای است.

کلیدواژه: سیاست جنایی، امنیت، جرم، پیشگیری، عدالت کیفری

جستارگشایی

گسترده‌ی مفهوم امنیت، در یک نظریه بیانگر وسعت موضوعاتی است که می‌تواند در حوزه مطالعات و سیاست‌های امنیتی قرار گیرد. این امر ابعاد بیشتری از حیات بشری را در معرض امنیتی شدن قرار می‌دهد، یکی از اختلافات مهم در مفهوم امنیت، میزان وسعت مفهوم امنیت از جهت بخش‌ها و ابعاد آن است. در تعریفی امنیت را جلوگیری از وقایعی که در دوره‌ای کوتاه باعث کاهش کیفیت زندگی می‌گردد (Ullman, 1983:74) و یا امنیت نظامی را همان امنیت دانسته و زمانی که امنیت نظامی کشوری تأمین گردد امنیت ملی کشور نیز تأمین است (Laurence, 1983:31) و یا امنیت را رهایی نسبی از تهدیدات زیان‌بخش دانسته (Morz, 1989:223) و یا اینکه امنیت را در تضمین رفاه آینده معنا نموده‌اند (Lippmun, 1943:12) بنابراین در حالت کلی در این زمینه حداقل دو طیف مختلف از نظریات قابل توجه است، در طیف اول مفهوم امنیت را به حوزه‌های سخت مانند نظامی‌گری^۱ و نهایتاً بخش‌هایی از اقتصاد محدود می‌کنند، اما در طیف دوم مفهوم امنیت را در حوزه‌های مختلف سخت و نرم^۲ شامل سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی و... جستجو می‌کنند. رویکرد مقنن در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و سایر قوانین جزایی خاص مانند قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲، مفهوم امنیت را در معنای وسیع پذیرفته است که نتیجه آن منجر به جرم‌انگاری وسیع اعمالی گردیده که موجب خدشه به امنیت کشور اعم از داخلی و خارجی شده است و دستگاه عدالت کیفری، بر اساس جرم‌انگاری‌های صورت گرفته با مقابله چنین جرائمی اقدام می‌نماید. گرچه در قوانین کیفری کشور تعریفی از جرائم علیه امنیت نشده، ولی این جرائم، شامل گسترده‌ای از رفتارهای غیرقانونی علیه امنیت کشور (در معنای وسیع) است که در حالت کلی مصادیق آن با توجه به نوع نظام سیاسی کشور و ثبات و پایداری این نوع نظام‌ها متفاوت می‌باشد. گرچه اقدامات تروریستی (جرائم علیه امنیت) همواره تهدیدی جدی علیه دولت‌ها محسوب می‌شود، با این حال نوع دیدگاه و تفکر سیاسی شکل‌دهنده به دولت حاکم، احتمالاً در کیفیت و کمیت اقدامات تروریستی تأثیرگذار است. بسته به اینکه دولت حاکم در

1. military
2. soft

چه ساختار سیاسی و بر اساس چه رویکردی نسبت به حاکمیت، نظام‌بندی شده است و چگونه قدرت را کسب و توزیع کند، اقدامات خشونت‌بار تروریستی علیه آن از گستره کمی و کیفی متفاوتی برخوردار خواهد بود. شیوه‌های متفاوت ساختار بندی نظام‌های سیاسی، انواع متفاوتی از دولت‌ها را پدید می‌آورد که هریک ویژگی‌ها و خصایص منحصر به فرد خود را دارند و بر این اساس هر یک ظرفیت متفاوتی برای تحمل مخالفت‌های مدنی شهروندان و پتانسیل متفاوتی برای توسل به اقدامات خشونت‌بار علیه شهروندان و واداشت شهروندان به توسل به خشونت علیه دولت را دارند. (کارگری: ۱۳۹۱، ۱۸۸). به لحاظ اهمیت و نتایج مهلک جرائم علیه امنیت بر ثبات و قوام کشور از یک طرف و محدود شدن حقوق شهروندی در تقابل با حق حاکمیت از طرف دیگر به جهت جلوگیری از به وقوع پیوستن این جرائم، رویکرد غیر کیفری ضرورت و اهمیت مضاعفی خواهد داشت. مبانی پیشگیری از جرائم علیه امنیت، خاستگاه و دلیل اصلی سرزنش‌پذیری رفتارهایی است که در زیر جرائم علیه امنیت قرار می‌گیرند در جرائم علیه امنیت که با محوریت امنیت ملی از دیگر جرائم تفکیک می‌گردند، منع ضرر و امنیت اجتماعی و ملی را باید مبانی پیشگیری از جرائم دانست. مؤثرترین نوع پیشگیری در قلمرو جرائم علیه امنیت، پیشگیری وضعی است.

۱- پیشگیری وضعی

پیشگیری وضعی با توجه به شرایط بزه‌کار و نوع جرم، اهداف و موضوعات جرم و خصوصیات بزه‌دیده، اقداماتی را به اجرا می‌گذارد که فرآیند آنها از بین رفتن و یا تضعیف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم خواهد شد. کاهش فرصت‌ها و موقعیت‌های ارتکاب جرم با توسعه امنیت فیزیکی یا طراحی ساختمان‌ها و محله‌ها که در نهایت موجب خطرناک و پرهزینه‌تر شدن اعمال مجرمانه می‌شود همراه است. در این روش کنترل و ابتکار برای پیشگیری، جانشین برخورد کیفری و مجازات و یا انفعال می‌شود. در واقع هدف جرم مورد حمایت قرار گرفته و از پیشرفت مراحل ارتکاب جرم جلوگیری می‌شود (نجفی‌توانا: ۱۳۸۹، ۵۵) نقش و کاربرد این نوع پیشگیری در حوزه جرائم علیه امنیت بسیار مهم است و بسیاری از دولت‌ها با صرف هزینه‌های گزاف سعی در تجهیز خود از انواع وسایل و امکانات گوناگون جهت کشف و به ثمر نرسیدن این گونه جرائم می‌کنند از طرفی اجرای تدابیر پیشگیری وضعی در حوزه جرائم علیه امنیت در کشورهای غیر دموکراتیک یا قانون‌گریز، فی‌نفسه قابل دفاع نیست، زیرا خواه‌ناخواه منجر به تحدید یا سرکوب آزادی‌ها در فضای واقعی و سایر خواهد شد و باعث از بین رفتن بخشی از آزادی می‌شود (نجفی‌ابرنادادی، ۱۳۸۳: ۲۰۷۶) گرچه به نظر می‌رسد در حوزه جرائم علیه امنیت استفاده از تدابیر پیشگیری وضعی ضروری است تا حد امکان سعی می‌گردد از رهگذر استفاده از این تدابیر کمترین خدشه به سایر حقوق اشخاص وارد گردد. در یک فرآیند کلی می‌توان گفت پیشگیری‌های اجتماعی و فرهنگی مربوط به قبل از وقوع جرم و پیشگیری‌های امنیتی و انتظامی و وضعی در حین وقوع جرم و پیشگیری‌های کیفری پس از وقوع جرم است. تدابیری که چنین اقداماتی را لازم و ضروری می‌داند به شرح زیر است.

۱-۱: گزارش دهی

پیش‌بینی امکان گزارش جرائم از سوی مطلعین و مخبرین (حتی مسئولین) به مقامات قانونی، به نوبه خود باعث احساس خطر ارتکاب و کشف جرم از سوی مرتکبین بالقوه یا بالفعل و افزایش هزینه ارتکاب آن گشته و می‌تواند به عنوان عاملی بازدارنده تلقی گردد. (توسلی‌زاده، ۱۳۹۲: ۱۶۷) تکلیف قانونی گزارش وقوع جرائم علیه امنیت توسط کارمندان، متأسفانه مورد توجه مقنن نبوده علی‌رغم اهمیت این جرائم و اینکه بسیاری از جرائم علیه امنیت توسط کارمندان صورت گرفته و یا اینکه کارمندان از وقوع چنین جرمی در حوزه کاری خود مطلع شده تکلیف و حمایتی (اعم از کیفری یا انضباطی) از جامعه، توسط مقنن صورت نگرفته است. بر خلاف جرائم اقتصادی که مقنن مسئولین و کارکنان دستگاه‌ها را مکلف نموده این جرائم را گزارش نمایند (به عنوان نمونه قانون ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد - قانون مبارزه با پول‌شویی - ماده ۶۰۶ قانون تعزیرات - آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی) با این وجود این تکلیف در قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم مورد جرم‌انگاری قرار گرفته است. به موجب ماده ۷۸ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح «هر نظامی به مناسبت انجام وظیفه عمداً گزارش بر خلاف واقع به فرماندهان یا دیگر مقامات مسئول تقدیم نماید و یا حقایق را کتمان کند و یا با سوءنیت گزارشی با تغییر ماهیت یا به طور ناقص ارائه دهد و یا عمداً جرائم ارتكابی کارکنان تحت امر خود را به مقامات ذی‌صلاح گزارش ندهد و یا از گزارش آن جلوگیری نماید و یا گزارش‌ها و جرائم را به موقع اعلام نکند به ترتیب زیر محکوم می‌شود.

الف) چنانچه اعمال فوق موجب شکست جبهه اسلام یا تلفات جانی گردد به مجازات محارب
ب) در صورتی که موضوع به امور جنگی با مسائل امنیت داخلی یا خارجی مرتبط باشد به حبس از دو تا پنج سال

ج) در سایر موارد به استثناء مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می‌شود از سه ماه تا یک سال
تبصره ۱: چنانچه اعمال مذکور موجب خسارت مالی گردد مرتکب علاوه بر مجازات فوق به جبران خسارت وارده نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۲: هرگاه اعمال مورد اشاره در بندهای ب و ج این ماده در اثر بی‌مبالاتی و سهل‌انگاری باشد در صورتی که موجب جنایت بر نفس یا اعضاء شده باشد مرتکب به نصف حداقل تا نصف حداکثر مجازات‌های مزبور محکوم خواهد شد و در غیر این صورت طبق آیین‌نامه انضباطی عمل می‌شود پرداخت دیه طبق مقررات قانون دیات است. مقنن با وضع این ماده که بسیار لازم و ضروری است با هدف جلوگیری از ایجاد خسارت بیشتر به امنیت کشور اقدام به جرم‌انگاری عدم گزارش جرائم یا کتمان حقایق برای مسئولین و فرماندهان نموده است. حتی مقنن این تکلیف را اگرچه بر اساس سهل‌انگاری باشد

جرم‌انگاری نموده که با توجه به آثار زیان‌بار آن قابل توجیه است در قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۹۲ و قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ چنین تکلیفی از ناحیه مسئولین که وظیفه نظارت بر مجموعه تحت مسئولیت خود دارند پیش‌بینی نشده است. فقط در حوزه جرائم اختلاس، ارتشاء، کلاهبرداری و تصرف غیرقانونی مقنن با وضع مادی ۶۰۶ قانون تعزیرات اقدام به جرم‌انگاری عدم گزارش این جرائم توسط مسئولین نموده است. در حالی که جرائم علیه امنیت اصولاً مهم‌تر از سایر جرائم می‌باشند از طرفی ماده ۶۰۶ تکلیف به گزارش بعضی از جرائم مالی توسط مسئولین نموده نه همه آنها، بنابراین وضع ماده‌ای شبیه به ماده ۷۸ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح در قانون مجازات اسلامی بسیار لازم است. برای پیکار با بزه‌های تروریستی و به ویژه به منظور جلوگیری از کمک مالی به تروریست‌ها و نظارت همه‌سویه به تراکنش‌های پولی و بانکی و پیشگیری از پول‌شویی که برجسته‌ترین منبع تأمین مالی تروریستی‌ها به شمار می‌رود، قانون‌گذار نه تنها رازداری بانکی را روا ندانسته که بانک‌ها را مکلف به شناسایی مشتریان خود و آگاهی دادن جایبایی‌های پول گمان‌آور کرده است. البته افشای اطلاعات محدود به اطلاعات مالی و بانکی نیست و به هرگونه اطلاعات مرتبط با اقدامات تروریستی تسری دارد. بر پایه ماده ۱۹ قانون ضدتروریسم بزه و امنیت مصوب ۲۰۰۱ انگلستان هرگونه تکلیف رازداری در پیوند اطلاعات ضبط شده نزد واحد درآمد‌های داخلی زایل گردیده و افشای این گونه اطلاعات به منظور انجام بازجویی‌ها و یا رسیدگی‌های کیفری و یا به قصد آسان‌سازی اجرای مسئولیت‌های اطلاعاتی توسط سازمان‌های دولتی ذی‌ربط مجاز شناخته شده است. (اسماعیلی و صفاری، ۱۳۹۲، ۴۰۲) ماده ۳ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم همه اشخاص را (اعم از کارمند و غیر کارمند) تکلیف به گزارش جرائم موصوف نموده، به موجب این ماده «کلیه اشخاص مطلع از جرائم موضوع این قانون موظفند مراتب را در اسرع وقت به مقامات اداری، انتظامی، امنیتی یا قضایی ذی‌صلاح اعلام کنند در غیر این صورت به مجازات تعزیری درجه هفت محکوم می‌شوند»

۱-۲- نظارت و کنترل

نظارت و کنترل هم می‌تواند جنبه فنی داشته باشد و از طریق اشیاء و وسایل لازم صورت بگیرد و هم می‌تواند چهره انسانی داشته باشد. نظارت و کنترل، ترسناک‌ترین، عینی‌ترین و تأثیرگذارترین شیوه پیشگیری از جرائم (به خصوص جرائم علیه امنیت) است (توسلی‌زاده، همان، ۱۷۷) نظارت و کنترل تدبیرهایی است برای پیشگیری از رخ دادن جرائم (جرائم علیه امنیت)، این چنین اقدام‌هایی پیش از انجام رفتار و در راستای برهم زدن پیش‌زمینه‌های ارتکاب رفتار خشونت‌آمیز از رهگذر چاره‌اندیشی‌هایی بایسته است. برجستگی نظارت و کنترل به این دلیل است که بیشترین تنگناها و سخت‌گیری‌ها نسبت به اقدامات تروریستی در مرحله پیش از انجام آن است و چون هنوز رفتار مجرمانه ارتکاب نیافته تا متهم به اقدامات تروریستی پیگرد شود. پس از یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ شورای اروپا طرحی را مورد تأکید قرار داد که در آن به اهمیت کنترل تروریسم در سطح بین‌الملل اشاره شده است. (اسماعیلی و صفاری، همان، ۴۲۰) برجسته‌ترین راهکارهای نظارتی

و کنترل در قوانین کشور عبارتند از:

۱-۲-۱: گردآوری اطلاعات

گردآوری اطلاعات یا همان جاسوسی یکی از مهم‌ترین روش‌هایی است که اطلاعات بسیار حیاتی از این طریق کسب می‌گردد. این اهمیت در مواقع جنگ دوچندان است. گردآوری اطلاعات می‌تواند دو نقش مثبت و منفی داشته باشد در نقش مثبت همان جاسوسی و کسب خبر است. چه از طریق انسانی و چه از طریق ابزارها و فناوری‌های نوین، در واقع کسب خبر و گردآوری اطلاعات در جرائم علیه امنیت قبل از اینکه چنین جرائمی به وقوع بپیوندد، دستگاه‌های اطلاعاتی می‌توانند به مقابله با آن بپردازند و باعث عدم وقوع چنین جرمی شوند. حتی قبل از اینکه شروع به جرمی صورت گرفته باشد و در مرحله تهیه مقدمات باشد که یکی از بارزترین نمونه‌ها دستگیری عبدالملک ریگی و یا جلوگیری از اقدامات تروریستی توسط گروه‌های ضدانقلاب در کشور می‌توان نام برد. در نقش منفی گردآوری اطلاعات، می‌توان نگهداری امن اطلاعات و جلوگیری از افشای آن را نام برد. ایالات متحده آمریکا با هدف نگهداری امنیت ملی با تصویب قانون امنیت ملی در سال ۱۹۴۷ سازمان گردآوری اطلاعات مرکزی را بنیان نهاد که وظیفه اصلی آن گردآوری و بررسی اطلاعات است. در ایران علاوه بر وزارت اطلاعات، سازمان‌های (نظامی و غیرنظامی) دیگری وظیفه گردآوری و کسب اطلاعات را در خصوص مسائل امنیتی بر عهده دارند.

به عنوان مثال، هدف از تأسیس وزارت اطلاعات در ماده ۱ قانون تأسیس وزارت اطلاعات سال ۱۳۶۲ چنین مقرر داشته ((به منظور کسب و پرورش اطلاعات امنیتی و اطلاعات خارجی و حفاظت اطلاعات و ضدجاسوسی و به دست آوردن آگاهی‌های لازم از وضعیت دشمنان داخلی و خارجی جهت پیشگیری و مقابله با توطئه‌های آنان علیه انقلاب اسلامی کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی تشکیل می‌گردد)). ماده ۱۰ همین قانون شرح وظایف وزارت اطلاعات را چنین بیان داشته:

الف) کسب و جمع‌آوری اخبار و تولید، تجزیه، تحلیل و طبقه‌بندی اطلاعات مورد نیاز در ابعاد داخلی و خارجی

ب) کشف توطئه و فعالیت‌های براندازی، جاسوسی، خرابکاری و اغتشاش علیه استقلال و امنیت و تمامیت اراضی کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران

ج) حراست اخبار، اطلاعات، اسناد، مدارک، تأسیسات و کارکنان وزارتخانه

نیروهای مسلح کشور اعم از ارتش، سپاه و نیروی انتظامی نیز در حوزه امنیت به منظور کشف شناسایی و خنثی نمودن، فعالیت می‌نمایند. مأموریت و وظایفی که بر عهده وزارت اطلاعات باشد در جامعه نیروهای مسلح (از بعد داخلی جهت حفاظت کارکنان و اسناد و از بعد خارجی جهت پیشگیری از جرائم علیه

امنیت و در مواردی به عنوان ضابط قوه قضاییه) به عهده حفاظت اطلاعات است. مطابق ماده ۱۶ قانون ارتش، مأموریت حفاظت اطلاعات ارتش به شرح زیر است؛

پیشگیری، کشف، شناسایی و خنثی کردن فعالیت‌های براندازی، جاسوسی، خرابکاری و موارد ایجاد نارضایتی، نفوذ، جریان‌ات سیاسی و ایجاد اختلال در انجام مأموریت به منظور حفظ و صیانت ارتش و وزارت دفاع و سازمان‌های وابسته آنها از طریق حفاظت پرسنل، اطلاعات، اسناد مدارک، اماکن، تأسیسات، وسایل و تجهیزات و امنیت ارتباطات با رعایت اصل ۱۵۶ قانون اساسی در راستای اقدامات زیر:

الف) کسب و جمع‌آوری اخبار و تولید و تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی اطلاعات مورد نیاز ارتش و وزارت دفاع و سازمان‌های وابسته به آن.

ب) کشف و خنثی نمودن توطئه براندازی جاسوسی و خرابکاری و...

همچنین رئیس سازمان حفاظت اطلاعات موظف است در موارد براندازی و نیز خرابکاری‌های مهم، دادستان کل کشور و فرمانده کل سپاه پاسداران را سریعاً در جریان قرار دهد

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پس از انقلاب با هدف نگهداری از انقلاب اسلامی و حفظ دستاوردهای آن تشکیل شده است. مأموریت سپاه به موجب فصل دوم از اساسنامه سپاه پاسداران چنین است.

۱- مبارزه قانونی با عوامل و جریان‌هایی که درصدد خرابکاری، براندازی نظام و یا اقدام علیه انقلاب اسلامی می‌باشند.

۲- مبارزه قانونی با عواملی که توسط قوه قهریه درصدد نفی حاکمیت قوانین جمهوری اسلامی باشند.

۲-۲-۱: شنود مکالمات و کنترل نامه‌ها

یکی از راهکارهای پیشگیری از جرائم علیه امنیت (تروریسم) گسستن ریسمان پیوند میان مجرمین با یکدیگر یا با پشتیبانان و طرفداران آنهاست. برای به گوشه راندن این مجرمین یا شناسایی آنها قانون‌گذاران اختیارات گسترده‌ای به دولت‌ها در زمینه ضبط مکالمات و کنترل نامه‌ها و یا بسته‌ها را داده‌اند. ضبط و کنترل گفتگوها و نامه‌ها دربردارنده ابزارهای گفتاری و نوشتاری و دیداری مانند نامه، تلفن و اینترنت است. این شیوه در بیشتر قوانین ضد تروریسم پیش‌بینی شده است. از جمله ماده ۲۰۱ قانون میهن‌پرستی آمریکا افزون بر اصلاح برخی قانون‌های پیشین به صورت گسترده‌ای شنود مکالمات بی‌سیم، شفاهی و الکترونیکی را روا دانسته است. همین‌طور ماده ۲۱۰ همین قانون به مقام‌های پیگرد حق شنیدن یا دیدن تلفن‌ها، اطلاعات ثبت شده کاربران توسط ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی مانند گونه اشتراک یا اندازه خدمات ارائه شده و منبع‌های پرداخت، هزینه‌های خدمات اینترنتی و آدرس‌های پروتکل اینترنتی را دارد. طبقه ماده ۶ قانون امنیت هوایی آلمان مأموران برای کشف اقدامات تروریستی اختیار گشودن داده‌های

شخصی را دارند. (اسماعیلی و صفاری، همان، ۴۱۰) این رویکرد مورد توجه مقنن بوده و در ماده ۸۷ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ چنین بیان داشته. «هرگاه مأموران پست بر مبنای قرائن و امارات، احتمال قوی دهند که بسته پستی حاوی مواد مخدر سمی، میکروبی خطرناک و یا مواد منفجره، اسلحه گرم، اقلام امنیتی مطابق فهرست اعلامی از سوی مراجع ذیصلاح به پست و یا سایر آلات و ادوات جرم است. محموله پستی با تنظیم صورت جلسه توقیف می شود و موضوع فوری به اطلاع دادستان می رسد دادستان پس از اخذ نظر مراجع ذیصلاح و بررسی در صورت منفی بودن احتمال بلافاصله دستور استرداد یا ارسال بسته پستی را صادر می کند.»

در خصوص کنترل مخابراتی افراد ماده ۱۵۰ قانون آیین دادرسی کیفری چنین بیان داشته «کنترل ارتباطات مخابراتی افراد ممنوع است مگر در مواردی که به امنیت داخلی و خارجی کشور مربوط باشد یا برای کشف جرائم موضوع بندهای الف، ب، پ و ت ماده ۳۰۲ این قانون لازم تشخیص داده شود. در این صورت با موافقت رئیس کل دادگستری استان و با تعیین مدت و دفعات کنترل اقدام می شود کنترل مکالمات تلفن اشخاص و مقامات موضوع ماده ۳۰۷ این قانون (مقامات) منوط به تأیید رئیس قوه قضائیه است و این اختیار قابل تفویض به سایرین نمی باشد.» با مقایسه رویکرد مقنن با کشورهای مورد اشاره، مقنن ایرانی علاوه بر جرائم علیه امنیت، تفتیش بسته های پستی و کنترل مخابرات به سایر جرائم مهم نیز تسری داده، در حالی که بیشتر کشورهای مورد اشاره فقط در جرائم تروریستی شنود مکالمات و تفتیش و بررسی بسته ها را تجویز نموده اند.

۱-۲-۳: بازرس مبادی ورود و خروج

دولت ها برای پیکار با تروریسم چه در قانون و چه در عمل بیشترین توجه و حساسیت خود را متوجه اتباع خارجی یا اتباعی که اصالتاً اهل کشور دیگر باشند کرده اند. قانون میهن پرستی ایالات متحده آمریکا بر چسب تروریست را بیشتر بر اتباع خارجی می زند تا شهروندان خودی به حدی که با واژگان به ظاهر حمایت گونه در قسمت نخست ماده ۱۰۲ این قانون، آمریکایی های عرب، آمریکایی های مسلمان و آمریکایی های اهل جنوب آسیا را برخوردار از پشتیبانی قانون گذار دانسته و این شیوه قانون گذاری نه تنها حساسیت را نسبت به این بخش از جمعیت آمریکا افزایش می دهد، بلکه در رفتار، این جمعیت را متهم به تروریست دانسته و تروریست ها را از میان این افراد جستجو می کند. دیدگاه نابرابر دولت هایی که سیاست ضد تروریستی را دنبال می کنند نسبت به برخی گروه ها، ملیت ها و کیش ها زمینه را برای کنترل شدید در مبادی ورود و خروج به ویژه در فرودگاه ها فراهم ساخته است. بازرسی بدن آشکار، تفتیش ابزارها، بررسی بارها، انگشت نگاری، ایستادن کوتاه مدت در جایی ویژه، منتظر گذاشتن، پیگرد نامحسوس در فرودگاه ها یا حتی بازداشت پیشگیرانه از جمله اقدام های سخت گیرانه دولت ها نسبت به مسافری است. (اسماعیلی

و صفاری، همان ۴۱۲) قانون‌گذار ایران در سال ۱۳۸۵ جهت مقابله با این اقدام آمریکا ماده واحده لزوم بازرسی و انگشت‌نگاری از اتباع آمریکایی در مبادی ورودی کشور تصویب نموده به این موجب این ماده «دولت موظف است از کلیه اتباع آمریکایی در مبادی ورودی کشور و صدور رویداد متناسب با رفتار آمریکا بازرسی و انگشت‌نگاری نماید». این قانون بر اساس ملاحظات سیاسی تصویب گردیده نه بر اساس ملاحظات پیشگیرانه از جرائم. مقنن در موارد زیر به این موضوع (بازرسی مبادی ورود و خروج) جهت پیشگیری از وقوع جرائم مخصوصاً امنیتی توجه داشته است:

الف: خودداری از دادن ویزا برای اشخاص خارجی در صورتی که حضور شخص خارجی در ایران بر ضد امنیت مملکت و یا نظم عمومی و یا به جهات دیگر منافع مصالح مملکتی باشد (ماده ۲ قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران)

ب: عبور دادن اشخاص به صورت غیرمجاز در صورتی که عمل عبور دهنده محل امنیت باشد چنانچه در حد محاربه و افساد فی الارض نباشد به حبس از ۲ تا ۱۰ سال محکوم خواهند شد؛ و یا چنانچه شخص عبور داده شده از افراد ممنوع‌الخروج یا ممنوع‌الورود یا قاچاقچی باشد مرتکب به ۲ تا ۸ سال حبس محکوم خواهد شد (ماده ۱ قانون مجازات عبور دهندگان اشخاص غیرمجاز از مرزهای کشور)

۴-۲-۱: حفاظت

یکی از اقدامات مهم پیشگیری از جاسوسی و اقدامات تروریستی، حفاظت از اسناد، اماکن حساس و شخصیت‌های برجسته کشوری است که در این رابطه قوانین و آیین‌نامه‌های متعددی وضع گردیده که در صحنه عمل مؤثر بوده است. در خصوص اسناد طبقه‌بندی شده آیین‌نامه‌های حفاظت اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده در نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۵ و آیین‌نامه طرز نگهداری اسناد سری و محرمانه دولتی مصوب ۱۳۸۳، در ادارات دولتی ضوابطی را تعیین نموده است، در فصل اول این آیین‌نامه در نیروهای مسلح، حفاظت اسناد و مدارک را این گونه تعریف نموده «به کلیه اقداماتی که به منظور نگهداری اسناد و مدارک در مقابل خطرات طبیعی (سیل، زلزله و...) و خطرات مصنوعی (جاسوسی، خرابکاری، سرقت و...) به عمل آمده و از دسترس افراد غیرمجاز به آن جلوگیری کند» همچنین در این آیین‌نامه به نحوه طبقه‌بندی، شرایط نگهداری با توجه به اهمیت اسناد، افراد مخصوص حمل و جابه‌جایی اسناد (پیک ویژه و پیک سیاسی)، نحوه بایگانی و معدوم نمودن اسناد پرداخته است.

در خصوص حفاظت از شخصیت‌ها، نحوه چگونگی این اقدام و اینکه حفاظت شامل چه شخصیت‌هایی (با توجه به سابقه و نوع تهدید) می‌گردد و همچنین این که کدام نیرو (سپاه و نیروی انتظامی) بر عهده شورای عالی امنیت ملی است

همچنین در خصوص حفاظت از اماکن حساس و یگان‌های نیروهای مسلح مقرراتی از جمله، قانون تعیین

حرم حفاظتی، امنیتی، اماکن و تأسیسات کشور مصوب ۱۳۹۴ و آیین‌نامه اجرایی آن و همچنین آیین‌نامه پاسداری و قانون نحوه به کارگیری سلاح در موارد ضروری مصوب ۱۳۷۳ تصویب گردیده است. در این مقررات نحوه حفاظت از اماکن و محدوده امنیتی این مکان‌ها جهت پیشگیری از خطرات احتمالی الزاماتی را پیش‌بینی نموده است.

۱-۲-۵: نظارت دولتی

نظارت دولتی به معنای کنترل و نظارت نهادهای دولتی در حوزه سیاست‌گذاری مقابله با جرائم علیه امنیت است؛ به عبارت دیگر نهادهای دولتی که بر اساس قانون تشکیل شده‌اند تصمیماتی پیشگیرانه اتخاذ نموده بدون اینکه وارد حوزه قانون‌گذاری گردند، و سایر دستگاه‌ها موظف به اجرای این تصمیمات می‌باشند. این نهادهای دولتی (دولت در معنای عام) سیاست‌گذار عبارتند از شورای عالی امنیت ملی، شورای امنیت کشور، شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم، شورای عالی مبارزه با پول‌شویی و ستاد کنترل مجرمان حرفه‌ای

۱-۲-۵-۱- شورای عالی امنیت ملی: شورای عالی امنیت ملی، شورایی است که به منظور منافع ملی و پاسداری از انقلاب و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی به ریاست رئیس جمهور در کشور تشکیل می‌گردد. این شورا مهم‌ترین وزنه تصمیم‌گیری در سیاست خارجی و امور دفاعی و امنیتی کشور محسوب می‌گردد. اعضای این شورا را مقامات عالی سیاسی، نظامی و اطلاعاتی تشکیل می‌دهد. مصوبات شورا پس از تأیید رهبری قابلیت اجرایی دارد. بر اساس اصل ۱۷۶ قانون اساسی وظایف شورا عبارتند از:

۱- تعیین سیاست‌های دفاعی، امنیتی کشور در محدوده سیاست‌های کلی تعیین شده از طرف رهبری
۲- هماهنگ نمودن فعالیت‌های سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی-امنیتی

۳- بهره‌گیری از امکانات مادی و معنوی کشور برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی
شورای عالی امنیت ملی به تناسب وظایف خود، شوراهای فرعی از قبیل شورای دفاع و شورای امنیت کشور را تشکیل می‌دهد. شورای هماهنگی اطلاعات به ریاست وزیر اطلاعات که بر اساس قانون تأسیس وزارت اطلاعات تشکیل شده نیز به عنوان هماهنگ‌کننده دستگاه‌های اطلاعاتی (جامعه اطلاعاتی کشور) تحت نظارت شورای عالی امنیت ملی قرار دارد و در چارچوب سیاست‌ها و تصمیمات شورای عالی امنیت ملی فعالیت می‌کند

۱-۲-۵-۲- شورای امنیت کشور: بر طبق قانون راجع به تعیین وظایف و تشکیلات شورای امنیت کشور ۱۳۶۲، شورای امنیت کشور به منظور بررسی جریان‌ات و پیشامدهای عمده و اساسی، امنیت داخلی و اتخاذ تصمیمات و تدابیر هماهنگ در جهت پیشگیری و مقابله با مسائل مربوط به آن شورای

امنیت به مسئولیت وزیر کشور تشکیل و عهده‌دار وظایف زیر خواهد بود:

الف: جمع‌بندی و بررسی اخبار و گزارش‌ها و تجزیه و تحلیل‌های مربوط به وقایع حساس امنیتی، سیاسی، اجتماعی کشور جهت بهره‌برداری سریع به منظور ترسیم وضع موجود و پیش‌بینی تحولات آتی
ب: برقراری ارتباط با شورای تأمین استان‌ها و دریافت گزارش‌های نوبه‌ای از وضع امنیتی، سیاسی و اجتماعی هر استان

ج: مشخص نمودن سیاست‌های عام امنیت داخلی کشور در چهارچوب قوانین مصوب

د: تعیین حدود وظایف و اختیارات هریک از ارگان‌ها و نهادها در رابطه با امنیت داخلی در چهارچوب وظایف قانونی آنها

ه: هماهنگ نمودن موارد مشترک با شورای عالی دفاع

همچنین در استان‌ها و شهرستان‌ها، شورای تأمین تشکیل و وظائفی که برشمرده بر عهده دارند

۱-۲-۵-۳- شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم: شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم به ریاست ریس قوه قضاییه و نایب ریزی معاون اول ریس جمهور و سایر اعضا از سه قوه و نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد و بر طبق قانون پیشگیری از وقوع جرم سال ۱۳۹۴ عهده‌دار وظایف زیر است

۱- تقسیم کار ملی در چهارچوب وظایف و مأموریت‌های قوای سه‌گانه کشور و اتخاذ تدابیر مناسب برای هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاه‌های مسئول در امر پیشگیری

۲- تعیین راهبردها، سیاست‌های اجرایی و برنامه‌های ملی پیشگیری از وقوع جرم در چهارچوب قوانین و سیاست‌های کلی نظام

۳- بررسی و تصویب برنامه‌های کلان برای گسترش فرهنگ، ایجاد زمینه‌های مشارکت مردم و نهادهای دولتی و غیردولتی در امر پیشگیری از وقوع جرم و حمایت از آنها

۴- بررسی و اتخاذ تصمیم جهت شناسایی زمینه‌ها و علل وقوع جرم، کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارزیابی نتایج اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ملی پیشگیری، سنجش و پیگیری عملکرد نهادهای مسئول در این زمینه

۵- اتخاذ سیاست‌های مورد نیاز در جهت حمایت از بزه‌دیدگان و محکومان و خانواده آنان و اصلاح و جامعه‌پذیری آنان از زندگی شرافتمندانه

۱-۲-۵-۴- شورای عالی مبارزه با پول‌شویی: در قانون مبارزه با پول‌شویی مصوب ۱۳۸۶ جهت جلوگیری از استفاده از عواید حاصله از جرم و پنهان نمودن منبع مالی جرم و ارتباط آن با جرائم علیه

امنیت (تأمین مالی تروریسم) اقداماتی پیش‌بینی شده که به شرح زیر است.

به منظور هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط در امر جمع‌آوری، پردازش و تکمیل اخبار، اسناد و مدارک اطلاعات و گزارش‌های واصله، تهیه سامانه‌های اطلاعاتی هوشمند شناسایی معاملات مشکوک و به منظور

مقابله با جرم پول‌شویی شورای عالی مبارزه با پول‌شویی به ریاست و مسئولیت وزیر امور اقتصاد و دارایی و با عضویت وزرای بازرگانی، اطلاعات، کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف زیر تشکیل می‌گردد.

۱- جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط، تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات

۲- تهیه و پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون به هیئت وزیران

۳- هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط و پیگیری اجرای کامل قانون در کشور

۴- ارزیابی گزارش‌های دریافتی و ارسال به قوه قضائیه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.

۵- تبادل تجارت و اطلاعات با سایر سازمان‌های مشابه در سایر کشورها در چهارچوب مفاد ماده ۱۱ وجود ضمانت اجرا یکی از نکات مهم در آیین‌نامه‌های اجرایی شورای عالی مبارزه با پول‌شویی است. به موجب ماده ۴ همین قانون «کلیه آیین‌نامه‌های اجرایی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیئت‌وزیران برای تمام اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط لازم‌الاجرا خواهد بود متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضایی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.» در ماده ۷ همین قانون کلیه اشخاص حقوقی و دفاتر اسناد رسمی و وکلای دادگستری و... مکلف می‌باشند که ارباب رجوع را احراز هویت نموده و گزارش‌ها اسناد و مدارک و معاملات مشکوک را به شورای عالی مبارزه با پول‌شویی ارائه نمایند و سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع و سوابق حساب‌ها را نگهداری نمایند. تهیه و جمع‌آوری وجوه و اموال به هر طریق چه دارای منشأ قانونی باشد یا نباشد جهت ارائه به افراد تروریست یا سازمان‌های تروریستی، تأمین مالی تروریسم بوده و جرم محسوب می‌گردد. (ماده ۱ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم) همچنین در ماده ۱۳ و ۱۴ همین قانون به منظور پیشگیری از تأمین مالی تروریسم تکالیفی را بر عهده اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول قانون مبارزه با پول‌شویی نهاده است. ماده ۱۳ «تمامی اشخاص و نهادها و دستگاه‌های مشمول قانون مبارزه با پول‌شویی مصوب ۱۳۸۶ موظفند به منظور پیشگیری از تأمین مالی تروریسم اقدامات زیر را انجام دهند.

الف) شناسایی مراجعان هنگام ارائه خدمات و انجام عملیات پولی و مالی از قبیل انجام هر گونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت یا صدور ضمانت‌نامه خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده، اوراق مشارکت قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، برات و اعتبارات اسنادی و خرید و فروش سهام

ب) نگهداری مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی اعم از فعال و غیرفعال و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی مراجع حداقل به مدت ۵ سال بعد از پایان عملیات

ماده ۱۴ - کلیه اشخاص مشمول قانون مبارزه با پول‌شویی موظفند گزارش عملیات مشکوک به تأمین مالی

تروریسم را به شورای عالی مبارزه با پول‌شویی موضوع ماده (۴) قانون مذکور ارسال کنند.

شورای یاد شده موظف است گزارش‌های عملیاتی مشکوک موضوع این قانون را جهت سیر مراحل قانونی به مراجع زیر ربط ارسال کند.

تبصره ۱: چنانچه هر یک از اشخاص مذکور از روی آگاهی و عمد یا برای کمک و تسهیل ارتکاب جرم وظایف مذکور را انجام ندهند معاون جرم محسوب می‌شوند و در صورتی که انجام این اعمال به دلیل اهمال و سهل‌انگاری باشد مرتکب حسب مورد به مجازات‌های مقرر اداری و انضباطی محکوم می‌شود.

تبصره ۲: اشخاصی که در راستای این ماده مبادرت به ارسال گزارش به مراجع ذی‌ربط می‌کنند مشمول مجازات‌های مربوط به افشای اسرار اشخاص نمی‌باشند و در نهایت چنانچه تأمین مالی تروریسم به عملیات پول‌شویی منجر شود مرتکب حسب مورد به مجازات شدیدتر محکوم می‌شود (ماده ۱۵).

۱-۵-۲-۵- ستاد کنترل مجرمان حرفه‌ای

هدف از تشکیل ستاد کنترل مجرمان حرفه‌ای در اجرای بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی و سیاست‌های کلی قضایی و بند پ ماده ۶۷ و بندت ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به منظور شناسایی، تشکیل بانک اطلاعاتی روزآمد، اطلاع از آخرین وضعیت حبس، رهایی و آزادی، اشراف اطلاعاتی و رسد اقدامات و سلب هر گونه تحریک و اقدامات سوء، پیشگیری از تکرار جرم و افزایش هزینه ارتکاب جرم مجدد در راستای اصلاح رفتارهای مجرمانه مجرمان سابقه‌دار^۱، حرفه‌ای^۲ و خطرناک^۳ و ایجاد هماهنگی بین سازمان‌ها و نهادهایی که با این مجرمان در ارتباط هستند. طی دستورالعمل اجرایی از طرف ریس قوه قضاییه در مورخه ۹۷/۴/۲۶ ابلاغ گردیده است. لازم به ذکر است اعضای ستاد مذکور فقط مختص دستگاه عدالت کیفری نبوده بلکه یکی از اعضای ستاد، معاونت امنیتی و سیاسی استاندار است. مرتکبان جرائم علیه امنیت به عنوان یکی از مصادیق جرائم مهم که جزء مجرمان سابقه‌دار و خطرناک می‌باشند. از مهم‌ترین وظایف ستاد کنترل مجرمان حرفه‌ای (کشوری، استانی و شهرستان)

۱- نظارت بر عملکرد واحدهای عملیاتی و اجرای کنترل مجرمان

۲- تبادل نظر در خصوص اقدامات بازدارنده

۳- پیگیری و اجرای مصوبات ستاد بالادستی (به ترتیب کشوری، استانی، شهرستانی)

۴- جمع‌آوری اخبار، اطلاعات و آمار و ارائه نظریات مشورتی و کاربردی، نحوه نظارت^۴، کنترل^۵ و

۱. مجرمان سابقه‌دار: مجرمی که بیش از یک فقره سابقه محکومیت قطعی به علت ارتکاب جرائم مهم دارد.

۲. مجرم حرفه‌ای: مجرمی که سه فقره یا بیشتر سابقه محکومیت قطعی کیفری در جرائم عمومی به علت ارتکاب همان جرم داشته یا از طریق ارتکاب جرم امرار معاش می‌کند.

۳. مجرم خطرناک: مجرمی که سوابق و خصوصیات روحی و اخلاقی وی و کیفیت ارتکاب و نوع ارتکابی، او را در مظان ارتکاب جرائم مهم در آینده قرار دهد (جرائم علیه امنیت یکی از مصادیق جرائم مهم است).

۴. نظارت: نظارت غیر محسوس بر اعمال و رفتار مجرمان و تحت نظر قرار دادن محل سکونت، اشتغال و تردد آنان.

۵. کنترل: مجموعه اقدامات پیشگیرانه در مراحل قبل و بعد از صدور حکم قطعی و قبل از اتمام محکومیت مجرمان در بازه زمانی آزادی آنان، توسط ضابطان حسب

پایش^۱ مجرمان توسط ضابطان و ارائه به ستاد

۵- تشکیل بانک اطلاعاتی مشتمل بر کلیه اطلاعات و آمار مربوط به مجرمان

نتیجه گیری

رویکرد سیاست جنایی کشور در حوزه جرائم علیه امنیت، کنترل مستمر و سامانمند برای تأمین امنیت است گرچه ممکن است تا حدودی این رویه پذیرفتنی باشد ولی تأکید مقنن بر پیشگیری وضعی، انتظامی و امنیتی در جرائم علیه امنیت، علاوه بر اینکه سبب ترس از جرم در جامعه می گردد به صورت غیرمستقیم باعث امنیتی شدن جامعه می گردد. سیاست قانون گذاری کشور ما باید در مبارزه علیه جرم و بزهکاری مخصوصاً در جرائم علیه امنیت از دستاوردهای علوم جنایی خصوصاً جرم شناسی که محل تلاقی علوم انسانی است، بهره کافی را برده و از پژوهش ها و یافته های آن در قانون گذاری استفاده کند. از سوی دیگر توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه شکل و محتوای بزهکاری را تغییر می دهد که پاسخ های نوین و درخوری می طلبد. سیاست جنایی باید همپای این توسعه و تحول پیش رود و کندتر حرکت نکند. نظام های سیاست جنایی تکامل پذیرند و در جهت بهبود بخشیدن تدریجی آنها گام های سریعی برداشته شود تا اگر نتوان به یک جامعه بدون جرم دست یافت، دست کم به جامعه ای برسیم که در آن بزهکاری در محدوده هایی قابل تحمل مهار شود.

سیاست افتراقی و چند بعدی متضمن روش های سزادهی درمانگرا و پیش گیرانه، مرکز ثقل سیاست جنایی اکثر کشورهای پیشرفته جهان و شیوه های علمی و قابل دفاع است، اما نکته اصلی در به کارگیری این سیاست، توان برقراری هماهنگی در این واکنش ها با موارد و مصادیق و در جمع بندی کلی همراهی و هم آوایی در اجرای آن به منظور وصول به هدف مشترک، بدون دفع و یا خنثی سازی اثر دیگری است. این هم آهنگی و هم آوایی در جرائم علیه امنیت با توجه به آثار مخرب آن بر ابعاد جامعه مضاعف است. در این راستا مهم ترین رویکرد و سیاستی که مقنن می تواند اقدام نماید تأکید بر پیشگیری اجتماعی و از بین بردن زمینه های جرم است که این اقدام باعث اختلال در چرخه تولید مداوم جرم می نماید.

دستور مقام قضایی

۱. پایش: مجموعه اقدامات پیشگیرانه که در مرحله بعد از اتمام محکومیت مجرمان، حسب ضرورت در چهارچوب دستور مقام قضایی توسط ضابطان اعمال می گردد

منابع

- کارگری، نوروز، **درون‌مایه‌های تروریسم**، انتشارات میزان، چاپ اول، ۱۳۹۱
- توسلی‌زاده، توران، **پیشگیری از جرائم اقتصادی**، انتشارات جنگل، چاپ اول، ۱۳۹۲
- نجفی‌توانا، علی، **مختصر جرم‌شناسی**، انتشارات سنجش، چاپ سوم، ۱۳۹۲
- نجفی‌ابرنادآبادی، علی‌حسین و هاشم‌پیگی، حمید، **دانشنامه جرم‌شناسی**، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۷
- اسماعیلی و صفاری، مهدی و علی، **رویکرد اسناد بین‌المللی به پیشگیری از تروریسم**، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۳، ۱۳۹۲
- Ullman Richard, (1983) **Redefing Security**:International security.
- Laurence Martin, (1983) **Can there be national security In an insecure age?** Encaunten.
- Morz,john: (1980), **Beyond security:Private perceptions among arabs and Israelis**.New York.
- Lippman Walter, (1943) **u.s.foreign policy**.Boston:Little brown and co.

